

Iedzīvotāju skaita samazināšanās

Materiāls tapis sadarbībā ar Valsts reģionālās attīstības aģentūru

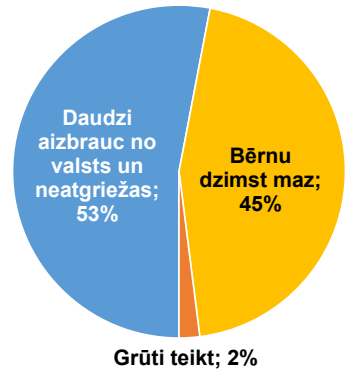
Valsts reģionālās attīstības aģentūra

Iedzīvotāju skaits (pēc faktiskās dzīvesvietas) uz gada sākumu

	2014.g.	2015.g.	2016.g.	2017.g.	2018.g.
Alojas novadā	5088	5000	4889	4785	4680
Alojā	1187	1174	1153	1120	1122
Alojas pagastā	809	797	776	749	719
Braslavas pagastā	606	584	596	594	584
Brīvēzemnieku pagastā	945	930	897	871	842
Staišelē	981	953	915	899	877
Staičeles pagastā	560	562	552	552	536
Krimuldas novadā	5176	5169	5109	4969	4885
Krimuldas pagastā	3790	3781	3754	3639	3579
Lēdurgas pagastā	1386	1388	1355	1330	1306
Limbažu novadā	17262	17098	16836	16571	16312
Katvaru pagastā	1139	1122	1121	1078	1079
Limbažos	7537	7515	7349	7221	7111
Limbažu pagastā	2212	2178	2170	2139	2076
Pāles pagastā	725	717	701	682	657
Skultes pagastā	2001	1982	1993	2009	1995
Umurgas pagastā	1065	1055	1044	1023	1013
Vidrižu pagastā	1380	1346	1306	1283	1259
Viļķenes pagastā	1203	1183	1152	1136	1122
Salacgrīvas novadā	8027	7959	7825	7574	7423
Ainažos	779	770	750	711	689
Ainažu pagastā	507	505	487	472	462
Liepupes pagastā	1825	1805	1761	1706	1682
Salacgrīvā	2864	2841	2811	2729	2654
Salacgrīvas pagastā	2052	2038	2016	1956	1936
Latvijā	2 001 468	1 986 096	1 968 957	1 950 116	1 934 379

Centrālās statistikas pārvaldes dati

Kādēļ Latvijā samazinās iedzīvotāju skaits?

Centrālā statistikas pārvalde (CSP) reizi gadā apkopo datus par ikvienu personu Latvijā – balstoties uz iedzīvotāju reģistru, salīdzina katras atsevišķas personas ierakstu apmēram 40 avotos (piemēram, Valsts ieņēmumu dienesta datubāzē). Pielietojot speciālu algoritmu, tiek atsijātas personas, kuras vismaz pusgadu nav bijušas Latvijā. Iestādei ir fantastiskas datubāzes, kuru datus var skatīt un pētīt dažādos griezumos. CSP speciālisti aprēķināja, ka šī gada sākumā Latvijā bija 1 934 379 iedzīvotāju, un tas ir par 15,7 tūkstošiem mazāk nekā pirms gada. Kā galvenie iemesli iedzīvotāju skaita samazinājumam tiek minēti negatīvais dabiskais pieaugums (dzimst mazāk, nomirst vairāk) un iedzīvotāju emigrācija uz ārzemēm. Kāda ir situācija mūspusē?

Dzimtsarakstu nodaļu statistika lielākoties stabila

Mūspuses Dzimtsarakstu nodaļu pārstāves skaidro, ka iestādē veikto reģistru skaits nesniedz objektīvu priekšstatu par demogrāfisko situāciju konkrētajā novadā. Tas tādēļ, ka gan jaundzimušo, gan aizsaulē aizgājušo var pierēģistrēt jebkurā nodaļā Latvijā, ne tikai deklarētajā dzīvesvietā. Zināmus secinājumus par tendencēm iedzīvotāju dabiskajā pieaugumā gan var izdarīt. Krasu izmaiņu reģistru skaitā nav nevienā nodaļā, bet dabiskais pieaugums lielākoties ir negatīvs.

Alojas novada Dzimtsarakstu nodaļas dati liecina, ka diemžēl turpinās negatīvā dabiskā pieauguma tendence – piedzimst krietni mazāk, nekā aiziet viņsaulē. Līdzīga situācija veidojas arī šogad – līdz šim brīdim nodaļā veikti reģistri par 33 jaundzimušajiem un 54 mirušajiem. Arī Limbažu novada Dzimtsarakstu nodaļas pārstāve Aija Ozoliņa teic, ka dzimušo skaits šogad samazinājies. Nodaļā līdz šim reģistrēti 127 bērni un 320 mirušie. Savukārt Salacgrīvas novada Dzimtsarakstu nodaļā pēdējo gadu dati liecina, ka tur dabiskais pieaugums virzās uz pozitīvo pusi. Pērn nodaļā reģistrēti 44 jaundzimušie un 29 mirušie, šogad – 41 bērns un 42 aizgājēji. Bet Krimuldas novadā atsevišķos gados jaundzimušo reģistru ir

vairāk nekā atzīmju par miršanu. Arī šogad nodaļā jau vairāk jaundzimušo (44) nekā aizgājušo (35). – *Pēdējos gados bērnu skaita ziņā ejam „plusos”, bet kopējais iedzīvotāju skaits tomēr samazinās,* – secina turienes Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja Aija Zvidriņa.

Uz ārzemēm dodas dažādu apsvērumu dēļ

CSP eksperimentālās statistikas (aprēķināšanā izmantots jauns algoritms) dati liecina, ka kopš 2011. gada marta no Latvijas uz ārzemēm pārcēlušies 122 233 iedzīvotāji. Atpakaļ šajā periodā atgriezušies krietni mazāk – 34 159. No mūspuses novadiem uz ārzemēm devušies 1373, bet atgriezušies 442 cilvēki.

Evelīna no Umurgas pagasta ar vīru un bērniem trīs gadus dzīvo Somijā. Vispirms darbā uz ārzemēm strādāt devies vīrs, un viņa sekojusi. – *Pati turp devos mīlestības dēļ, bet Somiju izvēlējāties arī finansiālu apsvērumu dēļ.* Latvijā dzīvojot, vienmēr bijis jādomā, vai, nomaksājot ikmēneša rēķinus, atliks nauda pārtikai, kādam ģimenes braucienam vai vienkārši iekrāšanai. Dzīvojot Somijā, vīrs ar savu algu spējis pilnībā apgādāt ģimeni un viņa var atļauties mājās audzināt bērnus. Un pēc rēķinu apmaksas vēl paliek lieka nauda. – *Ārzesmes nav zelta bedre. Pašam jāgrib kaut ko*

sasniegt arī te. Vīrs karjeru attīstīja, pateicoties savam gribasspēkam. Arī, ja būtu palikuši Latvijā, noteikti atrastu veidu, kā uzlabot savu finansiālo stāvokli. Mums ir divas mājas – gan Latvijā, kurp ļoti bieži braucam, gan Somijā.

Limbažu pagasta iedzīvotāja Linda Lūkina, kura 10 gadu dzīvo Anglijā, turp devās, lai iegūtu pieredzi un izmēģinātu kaut ko jaunu. Pēc gada viņa atgriezās dzimtenē, bet apjauta, ka finansiāli šeit ir grūtāk un pietrūkst iepazītās Ekseteras, tādēļ nolēma par labu atkārtotam ceļam uz Angliju. Nu viņai tur ir ģimene. Šobrīd Lindas darbs ir abu bērnu audzināšana. Likums tur pagēr, ka līdz 14 gadu vecumam bērnu nedrīkst atstāt nepieskatītu. Auklītes algošana nav izdevīga, ja vien nav ļoti labi apmaksāta darba. Uz Latviju viņi atbrauc, kad bērniem skolā ir vasaras brīvlaiks.

Limbažniece Mairita Siliņa uz Īriju devās 2005. gadā, pirms Latviju un Eiropu bija skārušas krīzes. Īrijā dzīvoja viņas draudzene, kura aicināja Mairitu ciemos un varbūt kādu gadu arī pastrādāt. – *Šobrīd mana ģimene un dzīve ir Īrijā. Par pārmaiņām Latvijā, kas palīdzētu mani draugiem, tuviekiem un visiem valsts iedzīvotājiem kopumā garantēt augstāku dzīves kvalitāti, tikai priecātos,* – atzīst M. Siliņa. Viņa novēl dzimtajai valstij sakārtot likumdošanu, to pārvaldīšanu un pievērst uzmanību jaunatnes attīstībai, izglītībai, tāpat veselībai un labklājībai.

Krimuldas novada domes priekšsēdētājs Linards Kumsks atzīst, ka viņam nav šādu datu par aizbraucējiem novadā. – *Savā draugu lokā jūtu, ka ir daudz projām braucošo. Katrs gadījums ir individuāls. Ja varam tā vispārināt, tad iemesli prombraukšanai ir vairāki. Nav iegūta atbilstoša izglītība, lai dabūtu šeit normāli atalgotu darbu. Te paņemti ātrie kredīti. Tāpat jaunie grib dibināt ģimeni, vēlas savu stūrīti, bet te*

viņiem nav, kur atsperties, trūkst iespēju par adekvātu cenu noiņēt dzīvesvietu. Tad nu viņi dodas projām, teiksim, uz Angliju, kur to var izdarīt,

 – atklāj L. Kumsks.

Pašvaldības uzdevums – būt atvērtai cilvēkiem

Ja salīdzina iedzīvotāju skaita izmaiņas no 2011. gada (kad Latvijā notika Tautas skaitīšana) līdz šī gada sākumam, vislabākā situācijā no mūspuses pašvaldībām ir Krimuldas novads. Tur šajā periodā iedzīvotāju skaits samazinājies tikai par 540 personām. Visvairāk (2057) iedzīvotāju zaudējis Limbažu novads, bet Salacgrīvas novads palicis bez 1245 savējiem. Alojas novadā skaits samazinājies par 889 cilvēkiem. Kopumā Latvija kopš 2011. gada palikusi bez 186 125 iedzīvotājiem.

L. Kumsks atzīst, ka novadā iedzīvotāju skaita svārstības būtiski neizjūt. Viņš rūpīgi seko līdzīti jaundzimušo pieaugumam un priecājas, ka šī tendence ir stabila. – *Mēs kā pašvaldība cenšamies parādīt, ka jaunās ģimenes, jaunieši un bērni pie mums ir ļoti gaidīti un mūsu novads viņiem ir laba vieta. Sekojam līdz izglītības kvalitātei, darām visu, lai ikvienam bērnam nodrošinātu “dārziņu”, – stāsta pašvaldības vadītājs.* Viņš prāto, ka apmēram 90 km rādiusā ap Rīgu (tā saucamajā Pierīgā) agri vai vēl notiek attīstība un sabrauc arvien vairāk iedzīvotāju. Jau tagad jūtama augšupejoša tendence, ka iedzīvotāji no, piemēram, Ādažiem vai pašas Rīgas iegādājas zemi Krimuldas novadā un ceļ privātmājas. – *Novadā plānojam daudzdzīvokļu māju celtniecību. Raganā šim nolūkam rezervēts zemes gabals un tagad uzrunājam iespējamos investorus, kuri pēc atklātas izsoles tur varētu būvēties,* – atklāj sarunbiedrs.

Pašvaldības vadītājs vērtē, ka vēsturiski Krimuldas novadā

visattīstītākā ir lauksaimniecība, bet pēdējos gados attīstās arī pakalpojumu un ražošanas sfēra. Ragana izveidojusies kā pakalpojumu centrs – vispirms te uzceļa benzīntanku (tobrīd *Statoil*, tagad *Circle K*), kam blakus tapa neliela kafējnīca *Raganas burgers*. Tad tika uzcelts pārtikas veikals *Spārīte* un nupat atvērts *Elvi*. L. Kumsks stāsta, ka sarunās ar vietējiem uzņēmējiem kā lielākais izaicinājums izskanējis tieši darbaspēka nodrošināšana. Privātajā struktūrā lielākais darba devējs novadā ir maiznīca *Flora*, kas nodarbina 80 cilvēku, un viņi brauc arī no Siguldas un Rīgas. Tāpat uzņēmēji sacījuši, ka novadā vajadzīgas dzīvesvietas viņu darbiniekiem. Novada vadība ar uzņēmējiem regulāri tiekas un pārrunā arī to, kā pašvaldība var viņus atbalstīt. – *Galvenais, lai viņi redz mūsu attieksmi, ka esam viņiem atvērti. Tā kā lielie uzņēmumi norādījuši, ka tiek galā pašvaldība pievēršas mazo uzņēmēju, mājražotāju atbalstīšanai, piemēram, rīkojot izglītojošus seminārus.*

Ļoti svarīga arterija novadā ir ceļi. Krimuldas novadā pašvaldībai pieder aptuveni 140 km grants ceļu. – *Jau šī gada budžetā par vienu no prioritātēm izvirzījām šo ceļu ne tikai pieremontēšanu, bet salabošanu. Ik gadu no valsts saņemam 140 tūkstošu eiro mērķdotācijās ceļu uzturēšanai. Tas nav daudz, tādēļ šajā gadā no pamatbudžeta grants ceļu atjaunošanai novirzījām 90 tūkstošus eiro. Apsekoju un kopā ar ceļiniekiem pārbaudīju tos posmus, par kuriem iepriekš iedzīvotāji sūdzējās. Vasarā labojām. To darīt turpināsim arī nākamgad,* – stāsta novada vadītājs. Starp citu, novada pašvaldībai apstiprināts Eiropas struktūrfondu atbalstīts projekts par 970 tūkstošu eiro finansējumu, lai atjaunotu tieši tos grants ceļus, kam tuvumā norit lauksaimnieciskā darbība. – *Šobrīd notiek projektēšana. Ja ne nākamgad, tad aiznākamajā būvēsim,* – sola L. Kumsks. Viņš secina, ka daudz ir izdarīts, lai novads būtu iedzīvotājiem un uzņēmējiem tīkams, bet vismaz trīsreiz vairāk vēl darāms.

Sagatavoja **Līga LIEPIŅA**

Mūspuses novadu Dzimtsarakstu nodaļu statistika

		2013.g.	2014.g.	2015.g.	2016.g.	2017.g.
Alojas novadā	Reģistrēti dzimušie	35	35	45	46	32
	Reģistrēti mirušie	53	18	30	50	50
Krimuldas novadā	Reģistrēti dzimušie	54	46	47	45	44
	Reģistrēti mirušie	59	45	38	44	48
Limbažu novadā	Reģistrēti dzimušie	171	184	189	165	168
	Reģistrēti mirušie	298	327	358	337	342
Salacgrīvas novadā	Reģistrēti dzimušie	38	41	35	42	44
	Reģistrēti mirušie	60	56	40	47	29

CSP eksperimentālā statistika par iedzīvotāju migrāciju Latvijas robežās, kā arī uz un no ārzemēm 2011.–2018. gadā

	Pārcēlušies uz citu teritoriju Latvijā	Pārcēlušies uz ārzemēm	Ieradušies no citas Latvijas teritorijas	Ieradušies no ārzemēm
Alojas novads	562	213	365	63
Krimuldas novads	728	190	472	73
Limbažu novads	1607	693	1191	217
Salacgrīvas novads	830	277	542	89